

Spoznavati Njega in sebe (2) – Jezusov zgled

Drugi prispevek v sklopu člankov o molitvi govori o tem, kako Bog prihaja naproti človeku in vzgaja njegovo srce, da bi mogel stopiti v odnos z Njim in odkriti, da je ljubljen božji otrok.

15. Feb. 2023

Jezusovi prvi učenci so bili znova in znova očarani in presenečeni nad svojim Učiteljem: učil je z oblastjo,

demoni so se mu podrejali, trdil je, da ima moč odpuščati grehe, delal je čudeže, zato da ne bi dvomili ... V tako neverjetnem človeku je morala biti neka skrivnost. Nekega dne, ob zori, ko se je začel še en naporen dan, pa učenci Jezusa ne najdejo. Zaskrbljeni se odpravijo v mestu Kafarnaum in ga preiščejo po dolgem in počez. Jezusa ni nikjer. Nazadnje ga odkrijejo na neki vzpetini nad jezerom in vidijo ..., da moli! (prim. Mr 1,35).

Evangelist nam daje misliti, da tega sprva niso razumeli, vendar so kmalu spoznali, da tisto v Kafarnaumu ni bil osamljen dogodek. Molitev je bila del Učiteljevega življenja ravno tako kot oznanjevanje, skrb za pomoči potrebne ali počitek. Medtem ko so jim bile vse te dejavnosti razumljive in občudovanja vredne, pa so bili ob tistih trenutkih tišine naravnost očarani, čeprav jih niso povsem

doumeli. Šele po tem, ko so ob Učitelju preživeli že nekaj časa, so si ga upali prositi: »Gospod, nauči nas moliti, kakor je tudi Janez naučil svoje učence« (Lk 11,1).

Non multa ...

Vemo, kateri je bil Jezusov odgovor na to prošnjo: Gospodova molitev. Pri tem bi kdo lahko pomislil, da so morali biti učenci rahlo razočarani: zgolj teh nekaj besed? Je to tisto, kar je Učitelj počel ure in ure? Mar je vedno ponavljal eno in isto? Lahko si predstavljamo, da se jim je Jezusov odgovor zdel skromen; morda bi si želeli, da bi jih Jezus učil še naprej. Matejev evangelij, za razliko od Lukovega, nam lahko nekoliko bolj osvetli to vprašanje, saj postavlja nauk o Gospodovi molitvi v kontekst govora na gori: tam je Jezus izpostavil temeljne pogoje za molitev, za resnični odnos z Bogom. Kateri so ti pogoji?

Prvi pogoj je *pravi namen*. Gre za to, da se obračamo k Bogu *zaradi Boga*, ne zaradi drugih nagibov; vsekakor ne zato, da bi nas drugi videli ali da bi dajali videz neke dobrote, ki je nimamo (prim. Mt 6,5). K Bogu se usmerjamo, ker je On osebno bitje in ga ne smemo obravnavati kot orodje. Dal nam je vse, kar imamo, obstajamo zaradi njegove ljubezni, naredil nas je za svoje otroke, nežno skrbi za nas in dal je svoje življenje, da bi nas odrešil. Naše pozornosti si ne zasluži zgolj ali predvsem zato, ker nam lahko priskrbi določene stvari. Zasluži si jo ..., ker je to On! Sveti Janez Pavel II., ko je bil še krakovski škof, je mlade spominjal: »Zakaj vsi ljudje (kristjani, muslimani, budisti, pogani) molijo? Zakaj molijo? Zakaj molijo celo tisti, ki mislijo, da ne molijo? Odgovor je zelo preprost. Molim, ker je Bog. Vem, da Bog obstaja. Zato molim.«^[1]

Drugi pogoj je *zaupanje*. Obračamo se na njega, ki je Oče, *Aba*. Bog ni oddaljeno bitje, še manj pa človekov sovražnik, ki bi ga bilo treba zadovoljiti z nenehnim uklanjanjem njegovi jezi ali zahtevam. On je oče, ki skrbi za svoje otroke, ki ve, kaj potrebujejo, ki jim daje, kar je zanje najboljše (prim. Mt 6,8), ki v njih najde »svoje veselje« (prim. Prg 8,31).

Tako lažje razumemo tretji pogoj za molitev, ki je v evangeliju podan kot uvod v očenaš: *izogibanje gostobesednosti* (prim. Mt 6,7). V tej smeri lahko izkusimo, kar nas je spomnil papež Frančišek: »Kako lepo je stati pred njegovim križem ali klečati pred Najsvetejšim in preprosto biti pred njegovimi očmi!«^[2] Preveč besed nas lahko otopi in preusmeri našo pozornost drugam. Namesto da bi se obračali k Bogu in počivali v njegovi ljubezni, obstaja nevarnost, da ostanemo ujetniki svojih nujnih potreb, skrbi

ali načrtov. To se pravi, lahko se naposled zapremo vase, ne da bi nas molitev resnično odprla za Boga in njegovo preobražajočo ljubezen.

Nek latinski rek se glasi: *non multa, sed multum*;^[3] sveti Jožefmarija ga je navajal, ko je govoril o dobrem načinu študija in nas opozarjal, kako pomembno je, da se ne izgubimo v ukvarjanju z mnogimi stvarmi – *non multa* –, ampak se poglobimo v tisto, kar je bistveno – *sed multum*. Ta nasvet nam lahko pomaga razumeti tudi Jezusov nauk o molitvi. Kratkost očenaša ni lekcija o molitvi, ki bi pomenila *razočaranje*, temveč je pristno razodetje o tem, kako je mogoča resnična *povezava* z Bogom.

... sed multum

»Na večer boš preizkušen v ljubezni; nauči se ljubiti tako, kot Bog hoče biti ljubljen, in se popravi.«^[4] Te besede svetega Janeza od Križa nas spominjajo, da ljubiti pomeni

usmerjati se po drugem, uganiti, kaj mu je všeč, in mu z veseljem ugoditi; spoznati – včasih tudi z neko mero trpljenja –, da naši dobri nameni niso dovolj, ampak se moramo naučiti, kako *ravnati prav*.

In kako naj v ljubezni do Boga ravnamo prav? Kako spoznati, kaj mu ugaja? Jobova knjiga izpostavlja ta izziv, ko naposled ponižno pravi: »Vprašal te bom in ti me pouči!« (Job 42,4). Gre za isto prošnjo, ki so jo učenci več stoletij pozneje naslovili na Jezusa: »Nauči nas moliti.« Učenje molitve torej ni predvsem vprašanje *tehnike* ali *metode*. V prvi vrsti je odprtost za Boga, ki nam je razodel svoje pravo obličje in nam odprl bližino svojega srca. Samo če vemo, kaj prebiva v božjem srcu, lahko resnično molimo in ga ljubimo tako, kot On želi biti ljubljen. In v luči tega spoznanja lahko *popravimo* svojo molitev in se naučimo moliti na najboljši možen način.

Očenaš je torej Jezusovo véliko navodilo, da bi se mogli uglasiti po Očetovem srcu. Zato smo govorili o *preobražajočem* značaju te molitve: to so besede, ki v nas uresničujejo tisto, kar pomenijo, so besede, ki nas spreminjajo. To niso zgolj fraze za ponavljanje: so besede, ki vzgajajo naše srce in ga učijo utripati z utripom ljubezni, ki bo vseč našemu nebeškemu Očetu.

Izrekanje besed *Oče in naš* me eksistencialno postavlja v odnos, ki moje življenje oblikuje. Ko ponavljam *zgodí se tvoja volja*, se učim ljubiti božje načrte; ko pravim *odpusti nam naše grehe, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom*, pa mi to pomaga biti bolj usmiljen do drugih. »Besede nas vzgajajo in nam dajejo razumeti, česa si moramo želeči in za kaj prositi. Ne pa, da bi mi z njimi prepričevali Gospoda, naj nam da tisto, za kar prosimo.«^[5] V tej molitvi se naučimo nagovarjati Boga

s poudarkom na tem, kar je zares pomembno.

Premišljevanje o različnih prošnjah molitve očenaš, morda s pomočjo katerega od velikih starodavnih razlagalcev – sv. Ciprijana ali sv. Tomaža^[6] – ali novejših virov, na primer Katekizma Katoliške cerkve, je lahko dober način, da začnemo obnavljati svoje molitveno življenje in tako globlje doživljati ljubezensko zgodbo, ki naj bi se uresničila v našem življenju.

Z navdihnjenimi besedami

Učenci, ki so bili priča Jezusovi molitvi, so videli, da se je k Očetu večkrat obračal z besedami psalmov. Tega se je gotovo naučil od svoje matere in od svetega Jožefa. Psalmi so bili vir njegove molitve celo v skrajnem trenutku njegove daritve na križu: *Elí, Elí, lemá sabahtáni?* se glasi prva vrstica Psalma 22 v aramejščini, kot jo je Jezus izrekel v

trenutku, ko se je dovršilo naše odrešenje. Evangelist Matej tudi poroča, da so po zadnji večerji, »ko so odpeli hvalnico, odšli proti Oljski gori« (Mt 26,30). Katere so te hvalnice, s pomočjo katerih je molil sam Kristus?

Pri pashalnem obedu so Judje imeli navado izpiti štiri čaše vina, ki so predstavljale štiri obljube blagoslova, ki jih je Bog dal svojemu ljudstvu ob osvoboditvi iz Egipta: »izpeljem vas«, »rešim vas«, »osvobodim vas« in »vzamem vas« (2 Mz 6,6-7). Izpili so jih v štirih različnih trenutkih obeda. Hkrati so se pele hvalnice *Hallel*, ki se tako imenujejo zato, ker se začenjajo z besedo »*hallel*« (*aleluja*).^[7] Gotovo je Jezus vse te speve izgovarjal z vso hvaležnostjo in tako slavil Boga, svojega Očeta, kot pravi Izraelec, ki se zaveda, da so to navdihnjene molitve. V njih je zgoščena tako zgodba o ljubezni Boga do njegovega ljudstva kot tudi drža človekovega

srca pred občudovanja vrednim Bogom: hvala, češčenje, prošnja, molitev za odpuščanje ...

Zato ni presenetljivo, da so prvi kristjani sledili temu Jezusovemu načinu molitve, opirajoč se tudi na nasvet svetega Pavla: »Naj vas napolnjuje Duh: nagovarjajte se s psalmi, hvalnicami in z duhovnimi pesmimi, ko v svojem srcu prepevate in slavite Gospoda. V imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa se nenehoma zahvaljujte Bogu Očetu za vse« (Ef 5,19-20). Podobno kot besede očenaša so tudi besede iz psalmov vzgajale njihova srca in jih odpirale za pristen odnos z Bogom.

Presenečeni in polni hvaležnosti so odkrivali, kako so tiste vrstice že od nekdaj predstavljale Kristusovo življenje. Predvsem pa so spoznali, da je njihovo lastno človeško srce najbolje znalo usvojiti tiste hvalnice, prošnje in molitve ter jih vzeti za nekaj svojega. Odtlej so psalmi,

»moljeni in spolnjeni v Kristusu bistvena in trajna prvina molitve njegove Cerkve. Primerni so za ljudi vseh slojev in vseh časov.«^[8] Tudi mi bomo v njih našli »močno hrano« (Heb 5,14) za svojo molitev.

Pa ne samo v psalmih. Tem so se kmalu pridružili različni spevi in duhovne pesmi, s katerimi so kristjani hvalili trikrat svetega Boga, ki se jim je razodel kot občestvo oseb, Očeta, Sina in Duha. Tako so začele nastajati molitve, ki se bodo uporabljale pri liturgiji ali pa naj bi krepile pobožnost zunaj nje. Njihov namen je pomagati nam, da bi Boga nagovarjali z ustreznimi besedami, ki bi izražale našo vero vanj. Te molitve, ki so sad ljubezni Cerkve do njenega Gospoda, so prav tako zaklad, v katerem lahko vzgajamo svoje srce. Zato je sveti Jožefmarija zapisal: »Tvoja molitev naj bo liturgična. – Ko bi se le navdušil za branje psalmov in molitev iz misala,

namesto za osebne in priložnostne molitve.«^[9]

Z dihom Svetega Duha

Vsi smo se kdaj učili tako, da smo študirali zapisana besedila. Zato lahko razumemo, da so nas besede očenaša, psalmov ali drugih cerkvenih molitev vzgajale v našem odnosu do Boga, četudi doslej o tem nismo razmišljali na tak način. Božja beseda ima neko posebno značilnost: je živa in zato lahko prinaša neslutene novosti. Pismo Hebrejcem nas opominja, da je »božja beseda [...] živa in dejavna, ostrejša kakor vsak dvorezen meč in zareže do ločitve duše in duha, sklepov in mozga ter presoja vzgibe in misli srca« (Heb 4,12).

Zato iste besede, ko jih premišljujemo znova in znova, ne zvenijo vedno enako. Včasih se nam pred očmi odprejo nova obzorja, ne da bi znali pojasniti, zakaj: to je

delovanje Svetega Duha, ki govori v naši notranjosti. Sveti Avguštín je to natančno razložil: »Zvok naših besed udarja na vaša ušesa, toda učitelj je znotraj [...]. Hočete dokaz, bratje? Ali niste vsi slišali te pridige? Koliko jih bo odšlo od tod, ne da bi se karkoli naučili! Kar se mene tiče, sem govoril vsem, toda tisti, ki jim v notranjosti ne govori Maziljenje, ki jih notranje ne uči Sveti Duh, se vrnejo domov enako nevedni kot prej.«^[10]

Tako lahko zaznamo tesno povezavo med Svetim Duhom, navdihnjeno besedo in našim molitvenim življenjem. Cerkev ga upravičeno imenuje *notranji Učitelj*, ki vzgaja naša srca z besedami, ki nas jih je učil sam Jezus, in nam v njih odkriva vedno nova obzorja, da bi bolje spoznali Boga in ga tako vsak dan bolj ljubili.

* * *

»Marija pa je vse te besede shranila in jih premišljevala v svojem srcu« (Lk 2,19). Molitev naše Matere se je napajala ob njenem lastnem življenju in v vztrajnem premišljevanju božje besede. Tam je našla luč, da je mogla z večjo globino videti stvari okoli sebe. V njenem hvalospevu, v *Magnifikatu*, vidimo, v kolikšni meri je bilo Sveto pismo stalna hrana njene molitve. Magnifikat je prepleten z navedki iz psalmov in drugih svetopisemskih besedil, kot sta denimo *Anina pesem* (1 Sam 2,1-11) in *Izaijevo videnje* (Iz 29,19-20).^[11] S to hrano jo je Sveti Duh pripravljaj na njen brezpogojni *da*, ki ga je izrekla ob angelovem oznanilu. Njej se priporočamo, da bi tudi mi dopustili božji besedi, da vzgaja naša srca in nas naredi zmožne reči *Fiat!* – zgôdi se, hočem! –, da bi tako odgovorili na številne načrte, ki jih ima Bog pripravljene za naše življenje.

[1] Karol Wojtyła, *Duhovne vaje za mlade*, BAC, Madrid 1982, str. 89.

[2] Frančišek, apost. spod. *Evangelii gaudium*, št. 264.

[3] Sv. Jožefmarija, *Pot*, št. 333.

[4] Sv. Janez od Križa, *Dichos de amor y luz*, 59.

[5] Sv. Avguštin, *Pismo 130*.

[6] Prim. sv. Ciprijan, *La unidad de la Iglesia, el padrenuestro, a Donato*, Ciudad Nueva, Madrid 1991; sv. Tomaž Akvinski, *Obras catequéticas. Sobre el credo, Padrenuestro, Avemaría, decálogo y los siete sacramentos*, Ediciones Eunat, Pamplona 1995, str. 98–128.

^[7] *Hallel* je iz dveh delov: mali *Hallel* sestavljajo psalmi od 113 (112) do 118 (117), veliki *Hallel* pa je psalm 136 (135), v katerem se v vsaki vrstici ponavlja: »ker na veke traja njegova dobrota«. S tem psalmom se tudi zaključi pashalna večerja.

^[8] *Katekizem Katoliške cerkve*, št. 2597.

^[9] Sv. Jožefmarija, *Pot*, št. 86.

^[10] Sv. Avguštin, *Tretja pridiga o Prvem Janezovem pismu*, 13.

^[11] Poleg omenjenih najdemo še povezave z drugimi mesti v Svetem pismu: Hab 3,18; Job 12,19-20; 5,11-12 ter Ps 113,7; 136,17-23; 34,2-3; 111,9; 103,1; 89,11; 107,9; 34,10; 98,3; 22,9.

dev.opusdei.org/sl-si/article/spoznavati-njega-in-sebe-2-jezusov-zgled/ (6. Avg. 2025)